

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Назва освітнього компоненту <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	Виробнича практика (педагогічна, в закладах загальної середньої освіти) <i>Обов'язковий 4,5 кредити</i>
Ступінь освіти Освітня програма	Магістр Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література
Семестр/ Курс	2 семестр / 1 курс
Викладач	Митяй Зоя Олегівна
Профайл викладача	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4473
Контактний тел.	(097) 738-80-23
E-mail:	mzo63719@gmail.com
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького

1. АНОТАЦІЯ

Виробнича (педагогічна) практика здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя української мови і літератури і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами під час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддям праці в галузі їхньої майбутньої спеціальності, визначених освітньо-кваліфікаційною характеристикою підготовки фахівців відповідного напрямку. Практика передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних умінь і знань відповідно до ОКР бакалавр.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою виробничої (педагогічної) практики є практична підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців у галузі «Освіта» з широким доступом до працевлаштування в закладі середньої освіти та подальшого навчання, практичне удосконалення творчих професійних якостей особистості вчителя англійської мови, здійснення професійної діяльності відповідно до нового Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 року та концепції НУШ, отримання міцної бази практичних знань, навичок і умінь щодо організації освітнього процесу, визначення цілей і змісту навчання, добору й використання новітніх технологій навчання, а також способів навчання та виховання на матеріалі іноземної мови, реалізація основних професійних функцій учителя іноземної мови в старшій школі.

Завданням є формування у здобувачів вищої освіти здатності вирішувати педагогічні проблеми, виявляти спроможність ефективно застосовувати на практиці засвоєні знання в галузі методики навчання української мови і літератури та англійської мови та літератури, враховуючи як традиційні, так й інноваційні підходи до вирішення проблем філологічної освіти в закладах середньої освіти, аналізувати та систематизувати наукові факти, готувати публікації, узагальнюючи досвід інших учителів і свій власний.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології в професійній діяльності.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН1. Орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і школах (літературних напрямках і течіях), критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої (літературознавчої) науки, демонструє власну інтерпретацію літературних (мовних) явищ.

ПРН2. Володіє вміннями виконувати власне дослідження (проєкт, освітній практико орієнтований проєкт), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах, навчально-методичних посібниках тощо).

ПРН3. Застосовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі викладання та навчання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури.

ПРН4. Уміє застосовувати різні мовознавчі, літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.

ПРН5. Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією в галузі досліджень з української та іноземної філології.

ПРН6. Використовує сучасні технології навчання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.

ПРН7. Уміє створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Загальний обсяг	135
-----------------	-----

6. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

- Відвідувати базу практики відповідно до розкладу виробничої педагогічної практики;
- Займатися плануванням і викладанням уроків і позакласних заходів;
- Вести спостереження за діяльністю вчителя-наставника на уроках української мови і літератури;
- У встановлений термін звітувати про хід практики та її результати;
- Дотримуватися правил техніки безпеки, внутрішнього розпорядку бази практики, етики взаємовідносин між учасниками практики;
- Своєчасно подати звітну документацію про практику;
- Під час роботи над звітною документацією неприпустимим є порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати використане джерело.

7. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

БЛОК I. Навчальна робота в ЗЗСО

Складання тематичного плану уроків на основі планів учителів. Планування окремих уроків та серій уроків спільно з методистом-учителем або у формі консультації з ним. Проведення уроків за складеним планом. Відвідування уроків учителів та студентів-практикантів. Проведення поелементного та комплексного аналізу відвіданих уроків за схемою. Виготовлення наочних посібників, роздавального дидактичного матеріалу. Дотримання психолого-педагогічних та гігієнічних вимог до уроку. Проведення психолого-педагогічного аналізу уроку. Проведення додаткових занять із учнями, які відстають у навчанні. Підготовка та проведення уроків у дистанційному режимі в умовах карантину. Використання для проведення уроків на основі платформ та сервісів дистанційного навчання HUMAN ШКОЛА, НОВІ ЗНАННЯ, ЄДИНА ШКОЛА, MOODLE, GOOGLE CLASSROOM, PROMETHEUS, ED-ERA, iLEARN, як зручні та сучасні інструменти для навчального закладу (система управління навчанням, аналітика, шкільна соцмережа, рефлексія, електронні класні щоденники та журнали тощо).

БЛОК II. Виховна робота в ЗЗСО

Планування на період педагогічної практики роботи з класом (на основі плану роботи школи і класного керівника та з урахуванням можливостей і здібностей студента). Планування та підготовка позакласних виховних заходів українською мовою з урахуванням рекомендацій класного керівника та вчителя української мови. Проведення позакласних виховних заходів за планом. Відвідування та аналіз позакласних виховних заходів, що проводяться вчителями школи та здобувачами-практикантами.

БЛОК III. Науково-дослідницька робота в ЗЗСО

Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення особистості учня, виконання науково-дослідницьких завдань (за вибором), участь у психолого-педагогічних, наукових і методичних семінарах (виступ із підготовленою доповіддю з окремого питання, участь в обговоренні інших питань), проведення експериментів за дипломними дослідженнями, впровадження розроблених комплексів вправ в практику викладання української мови і літератури та англійської мови і літератури на старшому етапі навчання.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВИДАМИ ЗАВДАНЬ

Максимальна кількість балів – 100 (за дисциплінами: педагогічні науки – 30 балів, українська мова – 25 балів, українська література – 25 балів, англійська мова і література – 20 балів).

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої школи з педагогіки

№ п/п	Види діяльності	Бали
1	Складання індивідуального плану навчальної, методичної та виховної роботи на період практики	6 балів
2	Надання відомостей про школу, аналіз особливостей шкільної документації, специфіки плану роботи класного керівника, особливостей виховного процесу в класі	5 бали
3	Розробка і проведення залікового виховного заходу з оформленням плану-конспекту та з наданням самоаналізу уроків	7 балів
4	Аналіз виховного заходу вчителя або здобувачів-практикантів	4 бали
5	Самостійний добір і використання методик психолого-педагогічної діагностики та написання характеристики на учня.	8 балів
	Всього	30

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти з української мови і літератури

1	Виконання обов'язків студента-практиканта і дотримання трудової дисципліни (на підставі характеристики школи та відвідування методистами в школах міста).	1 б.
2	Наявність документації (тематичний план, плани-конспекти уроків).	1 б.

3	<p>Розробка 6 планів-конспектів уроків за схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уміння чітко визначати мету і завдання уроку; • відповідність структури, типу заняття; • застосування сучасних методів, форм та інноваційних методик навчання; • насиченість програмного матеріалу уроку елементами профорієнтаційної роботи студента 	<p>1 план-конспект – 2 бали</p> <p>12 балів</p>
4	<p>Ефективність проведення залікового уроку (за умови відвідування методистом залікового уроку або надання студентом відеоматеріалу):</p> <ul style="list-style-type: none"> • реалізація мети уроку, розкриття теми уроку; • знання фактичного матеріалу з теми уроку, вільне володіння матеріалом; • мовленнєва грамотність; • логічна послідовність етапів уроку, завершеність кожного етапу; • раціональне використання часу на уроці; • уміння тримати увагу учнів, володіти класом; • контроль за знаннями та оцінювання відповідей учнів, мотивування оцінок; • доцільність використання наочності, ТЗН, інтерактивних засобів навчання; • уміння перебудовуватися відносно навчальної ситуації, уміння створювати проблемно-пошукові ситуації 	<p>7 балів</p>
5	<p>Розроблення і оформлення аналізу відвіданого уроку студентів (або вчителя), самоаналіз залікового уроку з рецензією та оцінкою вчителя</p>	<p>2 бали</p>

6	Виготовлення наочних матеріалів; Роздаткового дидактичного матеріалу Презентація результатів практики	2 бали
7	Всього:	25 балів

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти з англійської мови і літератури

1	Виконання обов'язків студента-практиканта і дотримання трудової дисципліни (на підставі характеристики школи та відвідування методистами в школах міста).	
2	Наявність документації (тематичний план, плани-конспекти уроків).	
3	Розробка 6 планів-конспектів уроків за схемою: <ul style="list-style-type: none"> • уміння чітко визначати мету і завдання уроку; • відповідність структури, типу заняття; • застосування сучасних методів, форм та інноваційних методик навчання; • насиченість програмного матеріалу уроку елементами профорієнтаційної роботи студента 	1 план-конспект – 2 бали 12 балів

4	<p>Ефективність проведення залікового уроку (за умови відвідування методистом залікового уроку або надання здобувачем відеоматеріалу):</p> <ul style="list-style-type: none"> • реалізація мети уроку, розкриття теми уроку; • знання фактичного матеріалу з теми уроку, вільне володіння матеріалом; • мовленнєва грамотність; • логічна послідовність етапів уроку, завершеність кожного етапу; • раціональне використання часу на уроці; • уміння тримати увагу учнів, володіти класом; • контроль за знаннями та оцінювання відповідей учнів, мотивування оцінок; • доцільність використання наочності, ТЗН, інтерактивних засобів навчання; • уміння перебудуватися відносно навчальної ситуації, уміння створювати проблемно-пошукові ситуації 	6 балів
5	Розроблення і оформлення аналізу відвіданого уроку студентів (або вчителя), самоаналіз залікового уроку з рецензією та оцінкою вчителя	1 б
6	Виготовлення наочних матеріалів; Роздаткового дидактичного матеріалу Презентація результатів практики	1 б
7	Всього:	20 балів

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основні методи навчання: словесні, наочні і практичні.

Словесні методи: бесіда, пояснення, розповідь, навчальна дискусія, самостійна робота, інтерактивні методи.

Наочні методи: ілюстрування, демонстрація, спостереження, презентація.

Практичні методи: відвідування і аналіз за схемою виховного заходу, проведеного вчителем, відвідування та аналіз за схемою факультативного заняття або гуртка іноземної мови, відвідування та аналіз за схемою взаємодії вчителя з учнями на різних етапах уроку, відвідування та аналіз уроків з точки зору реалізації вчителем засобів педагогічної техніки (за схемою), відвідування та аналіз уроків з точки зору реалізації певної технології навчання (за схемою); відвідування уроків і аналіз за схемою поведінки вчителя з точки зору культури педагогічного спілкування; відвідування і аналіз за схемою уроків з точки зору реалізації вчителем стратегії поведінки у педагогічних ситуаціях або конфліктах; відвідування і аналіз за схемою уроків з точки зору дотримання вчителем педагогічного такту; відвідування та аналіз за схемою уроків з точки зору культури і техніки мовлення вчителя; визначення рівня інтонаційної виразності мовлення вчителя на уроці; конспектування статей, самостійний науково-критичний аналіз науково-методичних статей, стенографування ходу уроків і виховних заходів, проведення уроків з іноземної мови, проведення виховних заходів рідною й іноземною мовами, здійснення самоаналізу педагогічної діяльності (уроків, виховних заходів).

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Виробнича (педагогічна) практика (вчитель-практикант) оцінюється у 8-му семестрі. Саме тоді перевіряється здатність студента розуміти учнів, планувати освітній процес, організовувати роботу учнів на уроці, організовувати оцінювання навчальних досягнень учнів, керувати власним професійним розвитком.

Усний контроль, практична перевірка під час проведення залікових уроків – *поточний контроль*, контроль виконання завдань практики – презентації, творчі звіти, оцінювання – *підсумковий контроль* – диференційований залік.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
2. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

3. Запровадження елементів STEAM-технологій в освітній простір гімназії: методичний посібник/ Ж. В. Федірко, Н. В. Дуняшенко. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2020. 80 с.
4. Інформаційно-комунікативні технології для якісної сучасної освіти. Методичний посібник : Українсько-польський досвід у програмі «Класна школа» / Ред. Вербицька П., Лучинська А., Магерський І. Педан-Слепухіна О. Львів, 2016. 178 с.
5. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. 746 с.;
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>;
7. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільїч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.
8. Педагогіка якості освіти: планування роботи закладу загальної середньої освіти: науково-практичний коментар у запитаннях та відповідях [Електронне видання] / І. Г. Осадчий. Київ: ДООУ «Навчально-методичний центр з питань якості освіти». – 65 с.
9. Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 03.04.2020р. №07/01-05) URL: <https://mdpu.org.ua/osvita/monitoring-yakosti-osv-diyalnosti/>
10. Постанова Кабінету міністрів України від 25.06.2020 № 519 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>;
11. Почни з головного: навчально-методичний збірник-тренажер з питань вивчення законодавства України у сфері загальної середньої освіти / Моравська Н.С., Яцишин І.В., Музика М.С., Ручаковський А.М.: управління Державної служби якості освіти у Тернопільській області. 2020.
12. Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника : практичний посібник / К. Р. Колос. – Житомир : Видавництво «О. О. Євенок», 2016. 99 с